

14.06.2024

Maskefald: Valget er Macrons opfordring til franskmændene om at tænke sig godt om

Emmanuel Macron holder ikke af impulsive beslutninger, men det er svært at forestille sig et spil med en højere indsats for Frankrig – og for Europa – end det, som den franske præsident nu har åbnet.

Skrevet af

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Kontakt

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Løber den franske præsident ikke en enorm risiko? Det har været reaktionen, både blandt kommentatorer og hos flere af præsident Macrons egne.

Marine Le Pens Rassemblement National vandt en knusende sejr over macronisterne ved Europa-Parlamentsvalget. Den kan være svær at sidde overhørig. Men hvorfor har Macron valgt at opløse Nationalforsamlingen og udskrive valg netop nu – 30. juni/7. juli – hvor hans udgangspunkt aktuelt er så beviseligt svagt?

Der er mange bud. Den franske præsident genvandt ikke det absolutte flertal i Nationalforsamlingen i 2022. Det har siden været voldsomt op ad bakke for hans regering.

Med de seneste resultater fra Europa-Parlamentsvalget vil selv den mindste villighed til kompromis være forsvundet i en opposition, der over en bred kam lugter blod. Det ville blive tre år med en stadig mere massiv nedlukning af Macrons politiske projekt og udsigten til et voldsomt blegt eftermæle.

Emmanuel Macron er af natur en politiker, der gerne bevæger sig langt ud på vippen. Hellere den åbne kamp end den langsomme nedslidning.

📌 Går til valg for at vinde

Det er blevet en yndlingsdisciplin blandt franskmænd at være sur på den franske præsident, der får lov at bære ansvaret for stort set alting. Et valg nu er en opfordring til de politiske kræfter, der ikke er at finde på de yderste fløje, om at melde klart ud om deres eget ståsted. Ud over blot at lægge sig på tværs. Det er også en opfordring til franskmændene om at tænke sig godt om.

Vrede kan være legitimt nok, men det er ikke meget af en strategi.

Macron selv siger i et interview til [Le Figaro Magazine](#), at han går ind i valgkampen for at vinde. Der er nu ikke mange tegn på, at præsidentens partialliance ved egen kraft vil kunne opnå absolut flertal eller blot det relative flertal, som var tilfældet i den afgående Nationalforsamling. Emmanuel Macron har derfor opfordret til en alliance blandt alle republikanske kræfter, dvs. alt andet end fløjene i fransk politik.

Et håb er at skubbe yderligere til den hældende vogn i de gamle partier til venstre og højre for midten, Parti Socialiste og Les Républicains. Splittelser her kunne i bedste fald sende folk mod midten og præsidentens egen politiske gruppe.

I den forstand må det være en tilfredsstillende for præsidenten at se dramaet udfolde sig hos Les Républicains. Éric Ciotti, lederen af partiet, der kan spore oprindelsen tilbage til de Gaulle, har opsigtsvækkende meldt ud, at der åbnes for en valgalliance med Marine Le Pens Rassemblement National.

Det er det afgørende skridt mod det populistiske højre, som mange af hans forgængere har svoret aldrig at ville tage. Det har rejst et ramaskrig blandt hans egne. Ciotti er ekskluderet, men dog ikke neutraliseret som formand – det kan kun partiets generalforsamling. Det gamle parti er godt på vej mod endegyldig splintring.

Alleryderst mod højre er Éric Zemmours lille parti Reconquête ved at implodere. Frontfiguren Marion Maréchal, Marine Le Pens niece, har vendt næsen lidt for begejstret mod sin tantes politiske projekt og er også ekskluderet.

Mod venstre er Macron ikke sen til at advare mod en valgalliance under ledelse af yderfløjen La France Insoumise. Partiets hårde propalæstinensiske linje, lidt løse forhold til voksende fransk antisemitisme og dets revolutionære økonomiske model bør være en svær pille at sluge for bl.a. moderate socialisters nye store håb Raphaël Glucksmann.

Den Glucksmann, som med stor dygtighed sikrede den socialistiske alliance et godt resultat ved valget til Europa-Parlamentet og gav håb om en genrejsning af fransk socialdemokratisme. Heller ikke det holder måske hele vejen.

Udsigt til kompliceret *cohabitation*

Maskerne er ved at falde, sagde præsidenten på sin første store pressekonference efter opløsningen af Nationalforsamlingen.

Mens brikkerne flyttes på skakbrættet, står det stadigvæk tilbage, hvor meget det under nogen omstændigheder kan forhindre et godt valg for Rassemblement National, efter alt at dømme endda langt bedre end i 2022. Macron kan sagtens ende med en Nationalforsamling, der ikke er mere samarbejdsvillig end den, der netop er opløst.

I værste fald risikerer Macron – og det er her, flere har taget sig til hovedet – at Rassemblement National mangedobler sit mandatantal. Lige nu ligger præsidentens politiske familie i de foreløbige opgørelser efter både Rassemblement National og den socialistiske alliance.

Måske rækker det endelige resultat trods alt ikke til fuld majoritet for Le Pen, men det vil være nok til, at Rassemblement National bliver den dominerende politiske gruppe i den nye Nationalforsamling og dermed skal stille med den nye premierminister.

Så vil Frankrig få en såkaldt *cohabitation*: en premierminister af anden politisk orientering end præsidenten selv.

Den centrale institution i det franske statssystem under Den Femte Republik er præsidentembedet. Det er samtidig en forudsætning, at præsidenten kan udøve sin magt også gennem parlament og regering. Kan han ikke, knager det. Til gengæld har den franske præsident så store beføjelser (ikke mindst i udenrigs- og sikkerhedspolitik), at premierministeren har haft det mindre morsomt i de blot tre tilfælde af denne særlige konstruktion siden Den Femte Republiks grundlæggelse i 1958.

Der har dog aldrig været så stor forskel på udgangspunktet for præsident og premierminister, som der ville være her. Det vil ikke kunne undgå at blive endda meget vanskeligt og sætte mærkbare spor.

Endelig: Alle omkring Macron benægter det, men det kunne være del af den kølige kalkule at gøre også et eventuelt negativt udfald – og en sådan *cohabitation* – til en del af maskefaldet.

Marine Le Pen taler altid om folkets stemme. Godt, så lad os høre den stemme her og nu. Når den folkets stemme er hørt, er resultatet forhåbentlig mere positivt denne gang. Det kan på den anden side også vise sig, at franske vælgere fortsat mener, hvad de mente ved Europa-Parlamentsvalget.

Tiden vil vise, hvordan det lige kommer til at gå med en fjendtlig præsident på den ene side og virkelighedens krav til populismen på den anden. Vælgerne kunne efter den kalkule måske miste noget af begejstringen, inden Marine Le Pen vil forsøge at indtage præsidentembedet i 2027.

Emmanuel Macron, siger de indviede, holder ikke af impulsive beslutninger. Alt er nøje overvejet, hvor radikalt det end måtte se ud. Men det er svært at forestille sig et spil med en højere indsats for Frankrig – og for Europa – end det, som den franske præsident nu har åbnet.